

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Krejsové a soudkyň JUDr. Ireny Paterové a JUDr. Aleny Fintové ve věci žalobce **žalobce Bohemia Faktoring, a.s.**, IČ 27242617, se sídlem Praha 1 – Malá Strana, Letenská 121/8, zast. JUDr. Ing. Karlem Goláněm, Ph.D., advokátem se sídlem Praha 1, Letenská 121/8, proti žalované **L. F.**, nar. [redacted], bytem [redacted], **o zaplacení částky 12.730,- Kč s příslušenstvím**, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Domažlicích ze dne 7.3.2017, č.j. 4 C 23/2017 – 31,

t a k t o:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadené části, tj. ve výroku III v části, jíž byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 5.642,95 Kč a zákonného úroku z prodlení ve výši 7,75 % ročně z této částky od 27.2.2016 do zaplacení a v závislém výroku IV, potvrzuje.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 1.690,- Kč, kapitalizovaný zákonný úrok z prodlení ve výši 593,16 Kč za období od 17.8.2011 do 26.2.2016 ve výši 7,75 % ročně a zákonný úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 1.690,- Kč od 27.2.2016 do zaplacení (výrok I). Zastavil řízení o zaplacení částky 551,21 Kč na kapitalizovaném zákonném úroku z prodlení k 26.2.2016 a v rozsahu zákonného úroku z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 1.568,61 Kč od 27.2.2016 do zaplacení (výrok II). Zamítl žalobu o zaplacení částky 11.040,- Kč, kapitalizovaný zákonný úrok z prodlení ve výši 3.329,- Kč za období od 17.8.2011 do 26.2.2016 ve výši 7,75 % ročně

a zákonný úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 9.472,39 Kč od 27.2.2016 do zaplacení (výrok III) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV). V odůvodnění rozsudku bylo uvedeno, že žalobce se v řízení domáhal zaplacení žalované částky poukazem na smlouvu o půjčce uzavřenou mezi žalovanou a předchůdcem žalobce, společností Provident Financial, s.r.o. s tím, že žalovaná částka sestává z dlužné částky půjčky ve výši 7.332,92 Kč a dlužné částky souhrnných poplatků ve výši 5.397,05 Kč a kapitalizovaných zákonných úroků z prodlení ve výši 4.473,37 Kč. Žalobce před jednáním ve věci sám vzal žalobu částečně zpět a to do částky 551,21 Kč na kapitalizovaném zákonném úroku z prodlení a v rozsahu zákonného úroku z prodlení z částky 1.568,61 Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Soud o věci jednal v nepřítomnosti účastníků řízení, měl za prokázanou aktivní legitimaci žalobce smlouvou o postoupení pohledávek ze dne 26.2.2016, ze smlouvy o půjčce ze dne 22.3.2009 č. 379665501 měl za zjištěné, že společnost Provident Financial, s.r.o. a žalovaná uzavřeli spotřebitelkou smlouvu o půjčce, na základě které žalované byla poskytnuta částka ve výši 15.000,- Kč. Ujednáno bylo, že dlužník zaplatí věřiteli v souvislosti s půjčkou souhrnný poplatek ve výši 11.040,- Kč a celou částku ve výši 26.040,- Kč zaplatí v 54. týdenních splátkách po 480,- Kč. V řízení bylo prokázáno, že dlužník uhradil žalobci částku 13.310,- Kč. Žalobce se v řízení domáhal jistiny ve výši 7.332,95 Kč, dlužné částky poplatku ve výši 5.397,05 Kč a kapitalizovaných úroků z prodlení a dále úroku z prodlení z částky 12.730,- Kč. V řízení nebylo prokázáno, že by měl pracovník žalobce či jeho obchodní zástupce osobně vybírat týdenní splátky v bydlišti dlužníka, což z obsahu předmětné smlouvy nevyplývá. Žalobce své konkrétní náklady netvrdil ani neprokazoval, na jednání se nedostavil a tedy se zbavil možnosti být vyzván podle § 118a odst. 1 a 3 k vyličení rozhodujících skutečností ohledně uzavření dohody o osobním výběru týdenních splátek a k uvedení konkrétních administrativních nákladů, jakož i k označení důkazů k prokázání svých tvrzení. Nebylo tak prokázáno, že sjednaný souhrnný poplatek za půjčku odpovídá nákladům, které žalobce musel vynaložit v souvislosti s poskytnutím půjčky. Soud dospěl k závěru, že částka 11.040,- Kč, která představuje žalobcovu cenu za půjčení částky 15.000,- Kč na 13,5 měsíce je nepřiměřená a ujednání o souhrnném poplatku je neplatné podle § 39 občanského zákoníku účinného v době uzavření smlouvy o půjčce pro rozpor s dobrými mravy. Dlužník zaplatil částku 13.310,- Kč, na půjčce tedy zbývá uhradit částka 1.690,- Kč, proto bylo v této části žalobě vyhověno, vyhověno bylo i pro kapitalizovaný zákonný úrok z prodlení a zákonný úrok z prodlení z částky 1.690,- Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Žaloba byla zamítnuta pro souhrnný poplatek ve výši 11.040,- Kč, zákonný úrok z prodlení ve výši 3.329,- Kč a zákonný úrok z prodlení z částky 9.472,39 Kč od 27.2.2016 do zaplacení. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle poměrů úspěchu ve věci.

Proti rozsudku se žalobce odvolal. Odvolání směřoval proti části výroku III, a to co do zamítnutí žaloby na zaplacení dlužné částky půjčky ve výši 5.642,95 Kč a zákonného úroku z prodlení z této částky od 27.2.2016 do zaplacení. V odvolání uvádí, že nenapadá závěr soudu prvního stupně o neplatnosti ujednání o poplatku, avšak zásadně se neztotožňuje s postupem soudu prvního stupně, který poté co dospěl k závěru, že ujednání o poplatku je neplatné pro rozpor s dobrými mravy, započítal sám aktivně úhrady započtené žalobcem před žalobou na tento poplatek, nově na žalovanou jistinu, a tím ji ponížil. Žalobce je toho názoru, že aby soud mohl přistoupit k tomuto ponížení žalované jistiny v rámci předmětného řízení, musel by žalovaný nejprve tvrdit, že mu vzniklo bezdůvodné obohacení a v jaké výši a učinit návrh na započtení svého nároku na vydání jím tvrzeného bezdůvodného obohacení oproti nároku žalobce na zaplacení jistiny. Žalovaná však žádný takový úkon neučinila. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky 33 Odo 526/2011 ze dne 23.1.2003. Uvedl také, že rozhodnutí soudu o zápočtu plnění, učiněných žalobcem původně na poplatek, nově

na jistinu, je nepřezkoumatelné pro jeho neurčitost. Z rozsudku není zřejmé, v jaké výši bylo plnění a z jakého důvodu oproti jaké výši jistiny započítáváno. Navrhl změnu napadeného rozhodnutí a vyhovění žalobě v části týkající se zaplacení částky 5.642,95 Kč se zákonným úrokem z prodlení.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadené části dle ustanovení § 212 a § 212a o.s.ř. a o odvolání rozhodl za použití ustanovení § 214 odst. 1 o.s.ř. po provedeném ústním jednání konaném v nepřítomnosti obou účastníků řízení. Odvolání není důvodné.

Z obsahu spisu zjistil odvolací soud, že žalobce se v řízení domáhal zaplacení žalované částky skutkově uváděje, že mezi předchůdcem žalobce a společností Provident Financial, s.r.o., byla uzavřena dne 22.3.2009 smlouva o půjčce č. 379665501, na základě které předchůdce žalobce poskytl žalované peněžní prostředky ve výši 15.000,- Kč, v souvislosti s půjčkou se žalovaná ve smlouvě zavázala zaplatit předchůdci žalobce i souhrnný poplatek ve výši 11.040,- Kč, za půjčené peněžní prostředky a administrativní zpracování půjčky. Celou dlužnou částku pak byla povinna uhradit v 55. týdenních splátkách po 480,- Kč. Splátky však nebyly řádně a včas hrazeny. Poslední byla uhrazena dne 9.8.2011. Předchůdci žalobce vzniklo právo na uhrazení celé zbývajících části celkové dlužné částky, která činila na půjčce částku 7.332,95 Kč a na poplatku částku 5.397,05 Kč. V řízení se pak žalobce domáhal zaplacení těchto částek včetně kapitalizovaného zákonného úroku z prodlení ve výši 4.473,37 Kč a úroků z prodlení v zákonné výši z dlužné částky 12.730,- Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Soud prvního stupně ve věci nevydal platební rozkaz, nařídil jednání, na které se žalobce nedostavil, z tohoto jednání se omluvil. V dalším svém vyjádření doplnil skutková tvrzení tak, že pokud jde o souhrnný poplatek, jedná se o součet dvou úplat, a to úroku za poskytnutou půjčku a souhrn nákladů za administrativní činnost a za hotovostní osobní výběr splátek. Uvádí, že je možné vedle sebe sjednat úroky i náklady za poskytnutí půjčky. Pokud jde o výši úroku za poskytnutou půjčku, pak je vyčíslena za dobu trvání smluvního vztahu, tj. od uzavření smlouvy do data poslední řádné splátky dle splátkového kalendáře a činí 3.208,68 Kč, což odpovídá výši úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami spotřebitelům ve výši 20,28 % ročně. Výše nákladů na administrativní činnost pak činí 7.831,32 Kč. Jedná se o provozní náklady na správu interního systému, náklady na vyhledávání žadatele o půjčku v databázi a náklady vynaložené na sepsání smlouvy a spojené s činností pracovníků při zadávání dat do interního systému a dále náklady na hotovostní osobní výběr splátek. Žalobce je přesvědčen, že ujednání smluvních stran o povinnosti žalované platit úroky a náklady ve smlouvě označené jako souhrnný poplatek nelze posoudit jako neplatné. Má za to, že ani požadovaná výše úroků a nákladů není v rozporu s dobrými mravy. I v případě, že by soud dospěl k jinému závěru, je povinen zkoumat a posoudit, v jaké výši není rozporná s dobrými mravy a požívá tudíž právní ochrany a v jaké výši nikoliv. Poukazuje, že předmětem smlouvy bylo poskytnutí půjčky za rizikovějších podmínek, než jak činí banky, není vyžadováno žádné zajištění, půjčka byla poskytnuta ve velmi krátkém časovém úseku a žalovaná nemusela vynakládat žádné další finanční prostředky na její splácení. Poukazuje, že nemusí být nepřiměřený ani úrok, který je dvojnásobkem či trojnásobkem úrokové míry peněžních ústavů. Žalovaná uhradila 13.310,- Kč, přičemž část byla použita na úhradu poplatku a část na jistinu. Částka ve výši 5.642,95 Kč, kterou byl částečně uhrazen sjednaný poplatek, byla ve výši 1.640,07 Kč použita na částečnou úhradu úroku, který tak zůstal nesplacen co do výše 1.568,61 Kč a ve zbývajících částce 4.002,88 Kč byla použita na částečnou úhradu poplatku za administrativní činnost, který tak zůstal nezaplacen do výše částky 1.568,61 Kč. Pokud jde o kapitalizovaný úrok

z prodlení, pak se jedná o úrok z prodlení z dlužné částky ve výši 12.730,- Kč od 17.8.2011 do 26.2.2016. Žalobce po posouzení věci bere částečně zpět žalobu co do částky ve výši 551,21 Kč na kapitalizovaném zákonném úroku z prodlení a na zákonném úroku z prodlení z částky 1.568,61 Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Následně bylo o věci rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Soud prvního stupně své rozhodnutí nepřiznat žalobci právo na zaplacení tzv. souhrnného poplatku ve výši 11.040,- Kč založil na závěru o tom, že ujednání o tomto souhrnném poplatku ve smlouvě o půjčce uzavřené mezi žalovanou a společností Provident Financial, s.r.o., je neplatné. Odvolací soud se s tímto závěrem soudu prvního stupně ztotožňuje a po posouzení listiny označené jako „Smlouvy o půjčce“ dospěl k závěru, že celý tento právní úkon je nutné hodnotit jako absolutně neplatný pro rozpor s dobrými mravy podle § 39 občanského zákoníku účinného do 31.12.2013. Odvolací soud má za to, že požadovaný sjednaný souhrnný poplatek nelze posuzovat samostatně a odděleně od dalších smluvních ujednání. Předchůdce žalobce určil ve smlouvě tzv. souhrnný poplatek, aniž by bylo zřejmé, co má tento poplatek představovat, o jaký nárok se má jednat a je i podstatné, že má-li v souhrnu představovat odměnu za půjčení peněžních prostředků, která je evidentně v rozporu s dobrými mravy, neboť je nepřiměřeně vysoká (dosahuje 2/3 zapůjčené částky) a zároveň je zřejmé z okolností věci, že bez sjednání takto vysokého souhrnného poplatku, by věřitel peněžní prostředky žalované nezapůjčil, nelze než uzavřít, že neplatná je celá smlouva o půjčce. Odvolací soud hodnotí počínání předchůdce žalobce jako nepoctivé a nemravné. Neobstojí ani argumentace, na kterou poukazuje žalobce, která je v podaném odvolání a která je obsahem některých soudních rozhodnutí. S touto argumentací se podepsaný soud nemůže ztotožnit. Má za to, že jistě nemůže obstát závěr o tom, že v případech osob, které nedosáhnou na bankovní produkt a které mohou být rizikovějšími klienty, neboť se jedná o osoby, u nichž není přílišná záruka řádného splácení, může být jako platný posuzován kontrakt, který by jinak rozumně neobstál. Není ospravedlnitelné takto neúměrné navýšení finančních prostředků, které je dlužník povinen vracet věřiteli pouhým odkazem na rizikovost takového počínání, pokud jde o věřitele. Podstatou podnikání předchozího věřitele je v podstatě obchod s chudobou. Zaměřuje-li se věřitel právě na takové vrstvy obyvatel, které nejsou schopny dosáhnout na bankovní produkt, je evidentní, že se jedná o osoby s nižšími příjmy, osoby svým způsobem sociálně znevýhodněné a jejich nouze v podstatě věřitel zneužívá. Požadováním placení neúměrně vysokých částek se věřitel podílí na dalším zvyšování počtu osob, jež se dostávají do dluhových pastí, což v podstatě následně obecně vzato zatěžuje celou společnost. Jde tak o jednání, které nemůže požadovat právní ochrany pouhým odkazem na autonomii vůle. Pokud žalobce následně v doplnění žalobních tvrzení rozčleňuje sjednaný souhrnný poplatek částečně na úroky a částečně na administrativní náklady, pak je nutné poukázat na to, že takové rozčlenění ze samotné smlouvy naprosto nevyplývá. Z ničeho nelze dovodit, že by zde byla vůle dlužníka k tomu, aby platil úroky právě ve výši, jak ji následně žalobce jednostranně určil bez opory v jakýchkoliv smluvních ujednáních. Nepřípadné je i poukazování na to, že může být požadován poplatek, resp. jeho část jako náklady na administrativní činnost i ve výši, jak ji sám opět bez opory ve smluvních ujednáních věřitel stanovil. Jedná se o náklady naprosto nepřiměřeně vysoké, neodpovídající skutečnosti a neprokázané.

Pokud žalobce směřuje odvolání pouze do části nezaplacené jistiny tak jak ji jednostranně vypočítává poté, co část peněžních prostředků žalovanou uhrazených započtl opět bez bližšího odůvodnění majícího oporu ve smlouvě na jistinu a část na souhrnný poplatek, pak odvolací soud poukazuje na to, že je-li zde neplatného ujednání o souhrnném

poplatku, pak nemůže být platným ujednáním ve smlouvě o tom, že přednostně budou placeny splátky na tento poplatek, nehledě ke skutečnosti, že v čl. 5 Smluvních podmínek je uvedeno, že jakékoliv splátky budou započítávány nejprve na souhrnný poplatek a teprve po úplném uhrazení části souhrnného poplatku budou započítány na vlastní částku půjčky. Je tak naprosto nejasné, proč věřitel část plateb jednostranně započítával na souhrnný poplatek a část na jistinu půjčky. Počínání věřitele či jeho předchůdce je tak (bez ohledu na posouzení platnosti či neplatnosti ujednání ve smlouvě) nejasné a je zřejmé, že věřitel jednal v rozporu se svými vlastními jednostranně určenými podmínkami. Pokud pak jde o poukaz odvolatele na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky 33 Odo 526/2001 odvolací soud podotýká, že není aplikovatelné na projednávanou věc a to zejména z toho důvodu, že z obsahu spisu nelze naprosto dovodit, že by při absenci platného ujednání smluvních podmínek o placení na souhrnný poplatek zde byla vůle dlužníka tento poplatek platit, resp. že by zde byla jeho vůle, aby část plateb jím učiněných byla určena na souhrnný poplatek (např. placením na jiné číslo účtu či jiným způsobem). Odvolací soud nemá za neurčité či nejasné, jakým způsobem soud prvního stupně posoudil míru toho, co je žalovaná povinna žalobci uhradit. Z obsahu rozhodnutí je zcela zřejmé, že veškeré platby žalované musely směřovat vůči úhradě platného závazku, tedy závazku k zaplacení zapůjčené částky jistiny půjčky. Rozhodnutí soudu prvního stupně tak nepochybně obстоjí i v případě jiného právního posouzení celé smlouvy odvolacím soudem. Odvolací soud má za to, že pokud jde o odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, pak by byl namístě pouze v případě, že by výslovně dlužník určil část svých plateb na tzv. souhrnný poplatek, nehledě ke skutečnosti, že v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky je pouze uloženo soudu nižšího stupně zkoumat, zda a v jakém rozsahu byly platby učiněny na úroky, což je ovšem možné jen za předpokladu, že z přehledu sjednaných splátek či jiné skutečnosti vyplývá jaká část splátky má jít na úhradu úroku či je sjednáno placení úroku na zvláštní účet (což není v bankovní praxi vyloučeno). Jeho závěr tedy není absolutní.

Odvolací soud proto z důvodů výše uvedených má napadenou část výroku II soudu prvního stupně za věcně správnou a proto byl tento výrok v napadené části za použití ustanovení § 219 o.s.ř. a stejně tak i závislý výrok IV o náhradě nákladů řízení, potvrzen.

Pokud pak jde o náhradu nákladů odvolacího řízení, příslušela by dle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. úspěšnější žalované, avšak žalované v souvislosti s odvolacím řízením žádné náklady nevznikly. Bylo proto rozhodnuto, že náhrada nákladů odvolacího řízení nepřísluší žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím Okresního soudu v Domažlicích.

V Plzni dne 26.07.2017

JUDr. Zuzana Krejsová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Kristýna Petercová